Թողիր փախիր, մեծն է սա իմ բոլոր ոսերէն,
Թևիդ վրի կոյսն եմ խլել քաջ Եղաններէն:

Բանաստեղծութիւն Սամուէլ Գէուլտբէրգ, քերթուած Բ. Երգ 8:

Բանաստեղծութեան գերազանցութիւնը կայանում է ոչ նրանում, որ նոյնահանգ է կամ թէ բառերի շարամանութիւնը կատարեալ է, այլ նրանում՝ երբ բանաստեղծը կարողանում է իւր ձեռնամուխ եղած առարկայն նկարագրել իսկութեամբ, ինչպէս է կամ էր էն ժամանակումը, ինչպէս ստեղծել է բնութիւնն, որ շատ բարձր է քան ամենայն մարդկային կարողութիւնն. ընդհակառակը էն կորցնում է իւր յարգանքն:

Եթէ "փունջի", պարոն հեղինակն արդարացնում է հեղինակի կոչումն, ի հարկէ չի վշտանալ էս իմ հարևանցի նըկատողութիւններէն, և կաշխատէ ջրել իմ կարծիքները հաստատուն փաստերով:

ԳԱԼՈՒՍՏ ՇԵՐՄԱԶԱՆԵԱՆ.

Ի Թաւրէզ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՎԵՀ. ՀԱՅՐԱՊԵՏ.

Յառաջակայ Սեպտեմբեր ամսոյ սկիզբներում Վեհ. Հայրապետ ի Բիւրականէ պիտի վերադառնայ այսր ի Մայր Ս. Աթոռս:

ԴԱՎՐԻԺՈՑ ՀԱՅՈՑ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ ՎԵՐԱՅ.

Գեր. Անդրէաս Արքեպիսկոպոս՝ քաջ զգալով իւր պարտաւորութեանց և հոգոց մէջ՝ նախամեծարը, և ստանձնած վիճակին մերաղնեայ մանկտւոյն դաստիարակութեան և կրթութեան ամենակարևոր պէտքը և նշանակութիւնը, ինչպէս որ ի Վեհ. Հայրապետէ հրաման և հրահանգ ընդունած էր, ի Դավրէժ հասանելէն մի քանի օր զկնի՝ իւր ուշադրութիւնը նուիրած է վիճակին կեդրոնն եղած քաղաքին Հայոց Ազգային Ուսումնարանի դրութեան վերայ, և առանց յապաղելոյ ձեռնարկելով նոր Հոգաբարձութեան ընտրութեան, առաջարկած էր ի հաստատութիւն առ Վեհ. Հայրապետ. զոր և Վեհ. Հայրապետ Օրհնութեան Կոնդակաւ հաստատելով՝ յորդորած և խրախուսած էր ստանձնած պաշտօնները արթնութեամբ կատարել և արդիւնաւորել:

Արդ կփութամք աւետել, զի նորընտիր Հոգաբարձութիւնն ևս Գեր. Առաջնորդի հետ ի միասին՝ համամտութեամբ և փոխադարձ աջակցութեամբք ոգևորեալ՝ նախ և յառաջ Ուսումնարանի նիւթական ապահովութիւնը լրացնելոյ սկսած և յաջողած են բաւական մեծ գումար հաւաքել, ինչպէս առ Վեհ. Հայրապետ մեր յայտարարած է Անդրէաս Արքեպիսկոպոսն, յորմէ արժան կը համարիմք

կարևոր պարբերութիւնը աստանօր քաղել և հաղորդել ի գիտութիւն և յուրախութիւն սիրելի Ազգայնոց մերոց:

«Անդր քան զչափ ակնկալութեան իմոյ շարժեցան ազգայինք քաղաքիս ի նախանձ բարի. յորժամ Հոգաբարձուքն քաջալերութեամբք ի խրախուսական բանից գծագրելոց ի կոնդակի Վեհափառութեանդ, նախ իւրեանք նշանակեալ ի ժապաւինեալ մատենին վաւերացելոյ յինէն զնուիրադրամս իւրեանց, ապա հրաւիրեցին ի նոյն զականաւորսն ի ժողովրդականաց, որք ամենայն սիրով նուիրեցին զինչ ինչ քանակութիւն դրամոց յօգուտ ուսումնարանին, որով հանգանակեցան աւելի քան զ3000 Թուման պարսից. (Թումանն արժէ 2 րուբլի 85 կապէկ արծաթ Ռուսիոյ): Որպէս երևի ի ցուցակէ նուիրատուաց, զոր ամենախոնարհաբար առաջի առնեմ ընդ այսմ Սրբոյ Օծութեանդ, մասնակից եղեն այսմ ընծայաբերութեան Բարձրապատիւ Հիւպատոսն Օսմանեան Տէրութեան Պէհճէթ Էֆէնտի եւ Խրիստոնիզի վաճառականական ընկերութիւն Յունաց: Նուիրատուութիւնքն դեռ եւս ունին շարունակիլ եւ մեծագոյն մասն ի նուիրադրամոց արդէն իսկ յանձնեալ է Հոգաբարձութեան Դպրոցին եւ եղեալ առ ապահով անձինս ի շահաբերութիւն 12 առ 100 մինչ ցգնել հաստատուն կալուածս յանուն ուսումնարանին: Նկատելով զայս օրինակ յաջողութիւն մերոյ ձեռնարկութեան կարելի է յուսալ ընդ ապահովութիւն վարժարանին ըստ նիւթական կարողութեան եւ հետեւաբար ընդ յառաջադիմութիւն մերազնեայ մանկտեաց քաղաքիս յետ ժամանակաց»:

Ուստի Արարատն իւր խորին շնորհակալութիւնքը յայտնելով առ Գեր. Անդրէաս Արքեպիսկոպոս, առ նորընտիր անդամս Հոգաբարձութեան, առ նուիրատուս ի նպաստ յիշեալ ուսումնարանի և առ Հայկազն ժողովուրդն, կբաղձայ որ՝ այսպիսի սիրով և փութով յարատևելով՝ փոխադարձ աջակցութեամբք ընդ փոյթ յաջողելն ուսումնարանի ուսումնական մասին արդիւնաւորութիւնը ևս ապահովել և մշանջենաւորել՝ ինչպէս որ Հայաստանեայց Ազգի և Եկեղեցւոյ օգուտ, պայծառութիւն և յառաջադէմ փառաւորութիւնն կպահանջէ, միանգամայն Վ. Եհ. Հայրապետի ակնկալութիւնքը և իղձերը կպսակին:

Նաև գիւղերը առանձին և խորին ուշադրութեան առնլով՝ ըստ ներելոյ միջոցացն Գեր. Անդրէաս Արքեպիսկոպոս անշուշտ կյաջողի վիճակին ընդհանուր մտաւոր և բարոյական զարգացման և յառաջադիմութեան համար՝ արդէն հիմնուած դպրոցները բարեկարգելոյ և արդիւնաւորելոյ և ի կարևոր տեղիս նոցա թիւը բազմապատկելոյ անխոնջ ջանիւք և արդիւնատու կարգադրութեամբք:

Կարևոր կհամարիմք աստէն յարել նուիրատուաց անուանքը ընդ քանակութեան նուիրանացն:

Ահաւասիկ:

ՑՈՒՑԱԿ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԱՑ Ի ՆՊԱՍՏ ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻՆ ԴԱՎՐԻԺՈՅ·

	Թուման
Անդրէաս Արքեպիսկոպոս	50
Բէհճէթ Էֆէնտի	100
Խրիստոնիզի վաճառական ընկերութիւն Յունաց	250
Փաշախան Սարթիփ Պարսիկ	60
Ծատուր Խան Սէթ-Խանեան	50
Արզուման Նազար Բէկեանց վաճառականապետ	200
Աստուածատուր Առաքելեանց	200
Աստուածատուր Ղարաբէկեան	150
Աբրահամ Կ. Վարդանեանց	250
Յարութիւն Թումանեանց	200
Յովակիմ Ֆէնէրճեանց	200
Յարութիւն Նազարբէկեանց	150
Սարգիս Տէր Օհաննեանց	100
Գասպար Շահնազարեան	100
Յակոբ Զ. Խուտավերտեանց	100
Ահարոն Զարկարեանց	150

Մկրտում Առաքելեան . . .	55
Վարդան Շիրմազանեանց . .	10
Ալէքսան Տէր Յակովբեանց . .	100
Ղազար Մելիք Բաբաջանեանց . .	7
Մահտեսի Ալէքսան Մահտեսի Պետրոսեան	10
Ասրի Մ. Պետրոսեանց . . .	150
Մարգար Նազար Բէկեանց . .	10
Ալէքսան Սարգսեան Բժշկեանց . .	15
Յարութիւն Հայրապետեան . .	10
Դանիէլ Գրիգորեան . . .	7
Զաքարիա Խաճակեան . . .	4
Ղունկիանոս Գալստեան . . .	5
Նիկողայոս Մելիք Բաբաջանեան . .	10
Համբարձում Տէր Յովսէփեան . .	50
Սարգիս Մովսէսեան . .	20
Յարութիւն Գորոյեանց . .	5
Յակոբ Ճանիեանց . . .	50
Կարապետ Յակովբեան . . .	2
Գալուստ Նիկողայոսեան . . .	2
Թովմաս Ա. Մահտեսի Անանեանց .	20
Գումարն	2792

« ՈՐ ՈՒՆԻՑԻ ԱԿԱՆՋՍ ԼՍԵԼՈՅ՝ ԼՈՒԻՑԷ »։

Պ. Սկայորդէ՛։

Մշակ լրագրի 33 թուոյն մէջ կարդալով ձեր տխուր դիտողութիւնները Էջմիածնայ նորակառոյց Ճեմարանի բացման ու Ծրագրի մասին՝ իրաւն ասեմ ես ես տխրեցայ. բայց չկարծես թէ այն դիտողութեանց ճշմարտութեանը համար, ոչ. հապա անհնարին ցաւ տուաւ սրտիս այն՝ որ քո խորհրդածութիւնները կծու երգիծաբանութեամբ զեղուն ու ակաղձուն լինելով՝ օտարազգւոյ համար նոյն իսկ չէին ներելի, թող թէ Հայու մը համար, մանաւանդ Սկայորդի անուամբ կնքուած Հայու մը. . .

Չէր այդ սկայական կամ որ նոյն է հսկայական յարձակման թզուկի մը ըրած աննշան շարժումէն կամ խլրտումէն անզօր եղածը ձեզ հասկացնելու համար, նա մանաւանդ աչքիդ առջեւ պատկերացնելու համար հոգւոյդ անբարեխնդրութիւնն ու կրից սաստկութիւնը, զոր բնականապէս թշնամական կիրքով լեցուած մարդը ինքնին չտեսներ, գրիչս առի ըրած խորհրդածութիւններդ քննելու, թէեւ անոնք աւելի արհամարհանաց արժանի էին քան եթէ քննութեան։ Մէկ գլխաւոր պատճառն ալ այն է՝ որ մեր միամիտ ազգայնոց ցոյց տամ թէ իրենց որդւոց համար վեցամեայ աշխատանքով պատրաստուած հոգեւոր կերակրոյն (իմա Ճեմարանին) մէջ սիրտ խառնող սկայական ճանճ մի ընկած է, որպէս՝ զի տակաւին չբացուած Ճեմարանին վրայ բզզող ու տզզող ճանճերէն զգուշանան։

Այո, զգուշանան մեր խեղճ ազգայինք զորս վարձուած գրիչներ կամ անգործ թուղթ մրողներ, "Ազգին աչքը կբանամ ասելով՝ կառաջնորդեն ի մոլորութիւն մտաց եւ յանտարբերութիւն, գործունեայ անձանց վրայ կուզեն յուսահատութիւն բերել, մինչդեռ ոչ եթէ Ճեմարանի մը կառուցումը, այլ նոյն իսկ փոքրիկ գիւղական դպրոցի մը, որ եւ իցէ ազգաշահ ձեռնարկի մը սկզբնաւորութիւնը, հարկ էր նոցա խրախուսել փոխանակ մտացածին թերութեանցը վրայ ծուռումուռ խորհրդածութիւններ զգայելու։

Իսկ նախ՝ շատ անտեղի է առաջին զարմանքդ, զոր ունեցած ես պաշտօնէից Ճեմարանի (մերդ կարծեցիր Ճեմարանը) Ծրագրին Պոլիս տպուելուն վրայ եւ ա-